

Til: Landets apotek og grossister

Deres dato	Deres referanse	Vår dato	Vår referanse	Seksjon/saksbehandler
		2005-07-12	200500002-3	LØLO/TOF

RUNDSKRIV 3 - 2005

STATISTIKK 2004 – LANDETS PRIVATE APOTEK

Innledning

Statens Legemiddelverk har innhentet regnskapsdata fra samtlige apotek som har hatt drift i hele eller deler av regnskapsåret 2004. Alle data er mottatt elektronisk og revisorattestert i papirformat.

Nye eierformer som har kommet etter ny apoteklov i 2001 gjør at flertallet av apotekene har eiermessig tilknytning kjeder og grossister. Bare se på regnskapene til det enkelte apotek gir derfor ikke nødvendigvis det riktige bildet av den økonomiske situasjonen for apoteknæringen totalt sett. Mellom de ulike delene i eierselskapene vil det ligge regnskapsmessige føringer som Legemiddelverket ikke har innsyn i.

Årets statistikk vil være sammenlignbar med statistikken for de to foregående år. Det vil imidlertid være vanskelig å sammenligne denne statistikken med tidligere års statistikk, grunnet de senere års strukturelle endringer i bransjen.

Hovedkonklusjoner:

- Positiv omsetnings- og resultatutvikling for apoteknæringen i 2004.
- Regnskapstallene for 2004 viser en ytterligere forbedring i lønnsomheten i apoteknæringen i forhold til foregående år. 2002, det første året etter ny apoteklov, var preget av svak lønnsomhet, bl.a som en følge av økt konkurranse gjennom etablering av flere apotek, samt kostnader knyttet til oppkjøp av apotek og etablering av apotekkjedene.
- Lønnsomhetsforbedringen kommer som en følge av bedret bruttofortjenestemargin, synergieffekter av vertikal integrasjon samt effektivisering av driften.
- De siste års økning i bruttofortjenesten har sammenheng med bedre innkjøpsbetingelser, særlig på generikaområdet, økt generisk bytte, prissetting på reseptfrie medisiner og handelsvarer, samt økt salg av handelsvarer med høy bruttofortjeneste.

Brev stiles til Statens legemiddelverk. Venligst oppgi vår referanse.

- Vi ser en noe svakere lønnsomhet i AS'ene enn i enkeltmannsforetakene. Dette skyldes både høyere driftskostnader og høyere finanskostnader i kjedene.
- Omsetningen økte med i overkant av 5 % for apotekbransjen samlet sett.
- Fortsatt netto økning i antall apotek, men tendenser til en stabilisering av antall apotek.
- Fortsatt stor goodwillpost i apotekkjedenes regnskaper
- Kjedeapotekenes regnskaper kan ikke ses isolert fra eierselskapenes og tilknyttede selskapers regnskaper

Regnskapsstatistikk 2004

Tabellen under viser utviklingen i en del sentrale nøkkeltall for private apotek fra 2002 til 2004. I beregningene av de økonomiske nøkkeltallene har vi valgt å kun se på de apotekene som har hatt et helt driftsår. Dette for å unngå oppstartskostnader for nye apotek samt ekstraordinære inntekter for de apotek som er solgt i løpet av året. Tabellen viser videre forskjell i nøkkeltall for apotek organisert som AS og som enkeltmannsforetak i 2004. 34 enkeltmannsforetak (EMF) og 454 apotek organisert som AS er representert i tallene for 2004.

Eierselskapene har fordelt deler av sine overheadkostnader ut på apotekene i henhold til en forhåndsdefinert nøkkel, jfr veiledningen for utfylling av regnskapskjema. Tallene gir derfor ikke nødvendigvis et riktig bilde for det enkelte kjedeapotek.

Regnskapsstatistikk for alle private apotek med fullt driftsår 2004						
	2002	2003	2004	2004	AS	EMF
	%	%	%	1000 kr	%	%
Sum driftsinntekter	100,0	100,0	100,0	12 413 691	100,0	100,0
Sum inngående balanse	4,9	5,4	5,3	659 529	5,3	5,6
Varekjøp	78,6	76,7	76,4	9 485 903	76,4	76,3
Sum utgående balanse	5,8	5,5	5,1	632 143	5,1	4,9
Vareforbruk	77,7	76,6	76,6	9 513 289	76,6	77,0
Legemiddelavgift	0,9	0,9	0,9	107 530	0,9	0,9
Sum vareforbruk	78,6	77,4	77,5	9 620 819	77,5	77,9
Sum personalkostnader *	15,1	14,6	13,9	1 721 579	13,9	15,0
Sum ordinære avskrivninger	1,0	1,2	1,3	159 694	1,3	0,8
Sum lokalkostnader	2,0	2,2	2,2	268 860	2,2	1,7
Sum andre driftskostnader	2,5	3,0	3,0	372 846	3,1	1,9
Sum driftskostnader	99,2	98,4	97,8	12 143 798	98,0	97,4
Sum driftsresultat	0,8	1,6	2,2	269 893	2,0	2,6
Finansinntekter	0,5	0,3	0,2	19 045	0,1	0,5
Finanskostnader	-0,8	-0,7	-0,4	-48 043	-0,4	-0,2
Netto finanskostnader	-0,3	-0,4	-0,2	-28 998	-0,3	0,3
Resultat før driftstøtte	0,5	1,3	2,0	244 695	1,8	2,9
Driftstøtte **	0,1	0,1	0,1	11 319	0,1	0,1
Sum apotekets overskudd	0,6	1,4	2,1	256 014	1,9	3,0
Goodwill	1,2	1,2	1,1	138 664	1,2	0,0

Merknader:

* For enkeltmannsforetakene er det kalkulert inn en lederlønn på 630 000 NOK for hovedapotekene (24 av 32

stk) for å gjøre personalkostnadsprosenten sammenlignbar med as'ene. Satsen på 630 000 NOK er hentet fra Farmasøytforbundets lønnsstatistikk for 2002 korrigert for 5 % lønnsvekst.

** For 2004 ble det utbetalt 11,425 mill NOK i driftstøtte fordelt på henholdsvis 3,746 mill NOK til 16 distriktsapotek og 7,679 mill NOK til 14 vaktapotek

Ca 1/4 av apotekene (med fullt driftsår) organisert som AS har negativt driftsresultat i statistikken. Kostnader er imidlertid fordelt fra kjeden og ut på det enkelte apotek, og tallstørrelsen gir derfor ikke nødvendigvis et riktig bilde. Hvis vi inkluderer finanskostnadene blir andelen noe høyere.

Utvikling i kostnader og bruttofortjeneste over år

Regnskapstallene for 2004 viser en nedgang i personalkostnadsprosenten i forhold til tidligere år. Dette bidrar til å bedre lønnsomheten i 2004. Forøvrig ligger andre kostnadskomponenter omtrent på samme nivå som foregående år. AS'ene har gjennomgående et høyere kostnadsnivå enn enkeltmannsforetakene. Særlig gjelder dette finanskostnader som følger bl.a. av nyetableringer og oppkjøp.

Den langsiktige trenden viser at vareforbruksprosenten har gått jevnt opp siden 80-tallet. Dette vil si det samme som at bruttofortjenestemarginen har blitt redusert, gjennom mange år. Det ser imidlertid ut som at den er stabilisert de siste årene, og vi ser i 2004 en ytterligere økning i bruttofortjenesten.

Varelagerets omløpshastighet ligger i 2004 på i overkant av 14, slik den også gjorde i 2002 og 2003.

Omsetning i 2004

De private apotekene med fullt driftsår hadde i 2004 en omsetning på ca 12,4 mrd NOK. Sykehusapotekene hadde i 2004 en omsetning på nærmere 2,3 mrd NOK med et driftsresultat på 0,9 %. Apotek med drift bare deler av året hadde en omsetning på 0,5 mrd NOK. **Dette gir en total omsetning i apotekene på 15,2 mrd NOK i 2004.** Gjennomsnittsomsetningen i enkeltmannsforetakene (21,2 mill NOK) er noe lavere enn i AS'ene (25,9 mill NOK). Sykehusapotekene har langt høyere gjennomsnittsomsetning (78,4 mill NOK) enn de private apotekene. Alle tall er eks mva..

Omsetningen fordeler seg på 75 % reseptpliktige medisiner, 10 % reseptfrie medisiner og 15 % handelsvarer.

Omsetning over år

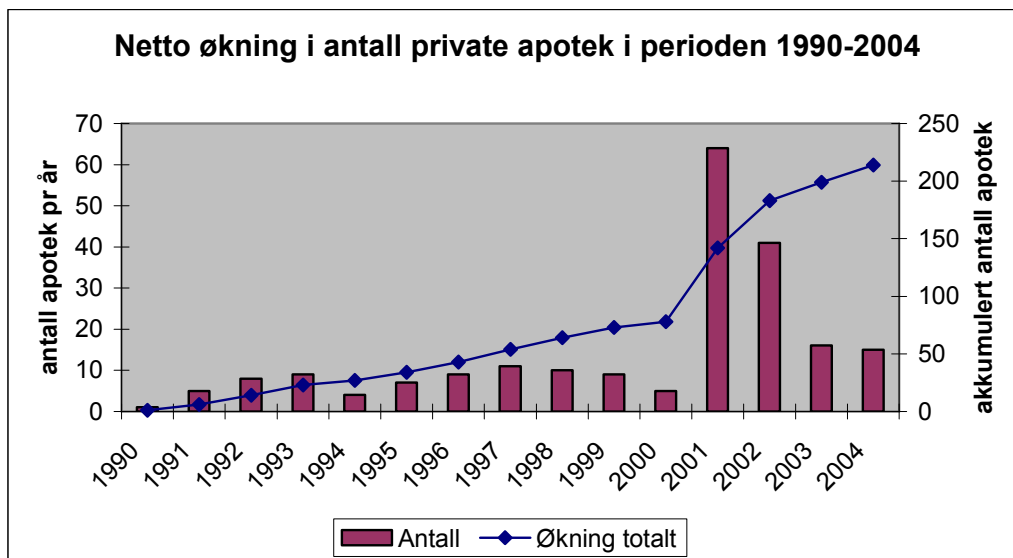
	1998	1999	2000	2001*	2002	2003	2004
Gj.snittlig omsetn. pr. priv. apotek (tusen) **	22 387	24 240	25 834		25 303	25 379	25 438
Sum omsetning i private apotek (mill)	7,947	8,823	9,533		11,392	11,799	12,900

* For 2001 mangler tall grunnet store endringer i bransjen

** Gjelder apotek med fullt driftsår

- Samlet omsetning i apotekene har økt hvert år, men som følge av etableringen av en rekke nye apotek i forbindelse med ny apoteklov, falt omsetningen pr. apotek fra 2000 til 2002.
- 2004 viser en omsetningsøkning på noe over 5 % for apoteknæringen som helhet, men bare en svak gjennomsnittlig omsetningsøkning pr apotek (pga av økningen i antall apotek i løpet av året)

Antall apotek over år

Kilde: Statistikk fra Legemiddelverket og NAF

Fra 1990 til 2004 har antall apotek økt med over 200. Den vesentlige økningen har kommet i forbindelse med ny apoteklov, etter 2001. Økningen i antall apotek ser ut til å flate ut noe i 2003 og 2004.

Netto økning i antall private apotek i perioden 1990 – 2004															
	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004
Økning pr. år	1	5	8	9	4	7	9	11	10	9	5	64	41	16	15
Økning akkumulert	1	6	14	23	27	34	43	54	64	73	78	142	183	199	214
Sum antall apotek	324	325	330	338	347	351	358	367	378	388	397	461	502	518	533

I tillegg til apotekene finnes det ca 1150 medisinsalg som er tilknyttet apotekene.

Økonomien i apotekkjedene, grossistene og holdingselskapene

For å få et mer fullstendig bilde av økonomien i apoteknæringen må man også se på de økonomiske resultatene i de tilhørende selskapene (holdingselskap, kjede og grossist).

NORSKE APOTEKSELSKAPER 2002, 2003 og 2004									
	Omsetning			Driftsresultat			Årsresultat		
	2002	2003	2004	2002	2003	2004	2002	2003	2004
Tamro OYJ (Phoenix)									
Apokjeden AS (holding)	128	181	256	1	99	147	-49	58	129
Apotek 1 Norge AS (apotek)	2 567	3 531	4 290	-41	-8	8	-37	-3	15
Apokjeden Distribusjon AS (grossist)	3 910	3 962	4 447	42	60	70	-3	36	66
Alliance UniChem Plc									
Alliance UniChem Norway Holding AS	-	-	-	-	0	0	-	40	20

Alliance UniChem Norge AS (apotek)	2 098	2 486	2 850	-5	22	50	38	-9	32
Holtung AS (grossist)	1 760	2 206	2 438	-18	17	34	-34	6	43
Celesio AG (tidligere GEHE AG)									
Norsk Medisinaldepot AS (holding)	189	72	51	36	18	24	20	10	22
Vitusapotek AS (apotek)	2 380	2 596	2 807	-68	-54	-34	-81	-64	-41
NMD Grossisthandel AS (grossist)	5 554	5 039	5 244	69	83	92	68	81	91
<i>Årsresultat er etter finans og før skattekostnad</i>									
<i>Tallene er i mill NOK og er samlet fra årsberetningene til selskapene.</i>									

Organisasjonsendringer gjør at man ikke kan sammenligne alle tallene direkte fra år til år. Fra 2003 til 2004 ser det imidlertid ut til at samtlige selskaper fortsetter bedringen av sine resultater. Gjennomgående viser grossistdelene og holdingselskapene bedre resultater enn apotekdelene.

Selskapene tilhører internasjonale konsern som har hovedadministrasjonen utenfor Norge.

Regnskapene som ligger til grunn for resultatoppstillingen over inneholder goodwillavskrivninger som bidrar til å svekke driftsresultatene for alle apotekkjedene. Tabellen under viser en oversikt over bokført- og avskrevet goodwill for de tre apotekkjedene de tre siste årene.

GOODWILL FOR APOTEKKJEDENE – 2002, 2003 og 2004						
	Bokført 31.12.02	Bokført 31.12.03	Bokført 31.12.04	Avskrevet 2002	Avskrevet 2003	Avskrevet 2004
Vitusapotek AS	516	501	485	38	39	41
Alliance Unichem Norge AS	713	762	734	33	40	43
Apotek 1 Norge AS	796	927	987 *	38	49	60
Totalt	2 025	2 190	2 206	109	128	144
<i>Tallene er i mill. NOK og er samlet fra årsberetningene til selskapene.</i>						
<i>* pr 31.1.05</i>						

Apotekkjedene har til sammen bokført over 2 milliarder i goodwill ved årsskiftet 2004/2005. Dette skyldes i hovedsak oppkjøp av apotek til mer enn bokført verdi på selskapene. Avskrivninger på goodwill utgjorde NOK 144 mill i 2004.

Med vennlig hilsen
STATENS LEGEMIDDELVERK

Gro Ramsten Wesenberg
direktør

Tor Egil Frostelid
seksjonssjef